

1. Een bezoek aan het land Israël maakte diepe indruk op u. Wat betekende dit bezoek voor uw denken over Israël?

*Mijn studieverlof in 2004 – volgend op een eerder bezoek in 1999 – confronteerde mij met wat je zou kunnen noemen de incarnationele kant van al Gods spreken en handelen in, met en rond Zijn volk en land. Ik was ook al voor die tijd in denken en op praktische wijze betrokken bij de concrete geschiedenis en het leven van het Joodse volk. De levende ontmoeting met het Joodse volk in het land – zowel orthodox-Joods maar ook Messiaans-Joods – het gebed in de synagogen, de geuren en kleuren van het land, de concrete verankering van Gods openbaring in het midden van dit volk en land ... het doordrong mij echter op een diepere manier van wat ik nu zou kunnen noemen een theologie waarin 'embodiment and physicality' (Gerald McDermott, *The New Christian Zionism*, p. 29) in relatie tot Israël alles bepalend zijn. Alles maakte dat de Schriften nog meer gingen oplichten in hun Joodsheid. Meer dan te voren raakte ik ook betrokken bij de Bijbels-theologische en systematisch-theologische vragen rond de Israël-theologie.*

2. U schrijft dat u 'Messias Jezus steeds meer bent gaan verstaan als een meeleezer met Israël'. Wat houdt dat in?

God maakt Zichzelf bekend als de God van Israël. Zijn Woord hebben we ontvangen vanuit de kring van en samen met het volk Israël. Dat geldt niet slechts van Tenach maar ook van het Nieuwe Testament. Ook de NT-ische canon is een Godsgeschenk vanuit de kring van Israël. Wanneer wij als niet-Joodse volgelingen van de Messias belijden dat de God van Israël door Jezus ook onze God is geworden, leren we 'in' deze Joodse Messias ook de hele Schrift te lezen met ogen die meer gaan zien en verstaan van Gods eeuwige trouw aan Zijn volk. We leren rekening te houden met het feit dat die schatkamer 'nieuwe en oude dingen' (Mattheüs 13:52) te bieden heeft. En wanneer Gods aanwezigheid Zijn volk zelfs in de ballingschap nooit heeft verlaten (Ezechiël 11:16) moeten wij bij ons lezen zeker ook te rade gaan bij de allereerste lezersgemeenschap van de Schriften. Dat brengt ons in contact met de Joodse Schriftuitleg van vroeger en vandaag, inclusief de in onze tijd zich ontwikkelende Messiaans-Joodse schriftuitleg.

3. De Messias leren typeert u als een 'alternatief voor het traditionele canonieke verhaal'. Wat bedoelt u hiermee?

Heel wat kerken hebben de zogenaamde 'vervangings-theologie' afgezworen. Gods verkiezing van het volk Israël heeft daardoor bij een grote groep christenen een blijvende plaats gekregen in hun denken over Gods bedoelingen. In mindere mate geldt dit ook voor de door God gelegde relatie tussen het volk Israël en het land. Toch kunnen in de weergave van het grote verhaal van de Schriften heel gemakkelijk weer vervangings-theologische structuren komen bovendrijven. Eeuwenlang hebben we als christelijke kerken namelijk 'Gods verhaal' weergegeven langs de lijn van 'schepping-zondeval-verlossing door Jezus-Gods toekomst'. In deze

samenvatting speelde Israël en een groot deel van Gods Woord geen enkele rol. We moeten echt leren om het verhaal van de canon te vertellen op zo'n manier dat er geen onderliggende vervangings-theologische structuren in ons denken meespelen. Dat vereist echter dat we het verhaal van de Schriften in zijn totaliteit opnieuw leren spellen en weergeven. Wat betekent Gods eeuwige verkiezing van Israël, Jeruzalem en Zijn land voor de structuur van Gods handelen in deze geschapen wereld? Welke plaats heeft Messias Jezus daarin? Welke relatie is er tussen het heil voor Israël en het heil voor de wereld van de volken en de hele schepping? Wat houdt het concreet in als we zeggen dat Jezus als de Eerste van Israël alles wat God van Israël vraagt heeft volbracht? Wat zijn daarvan de consequenties? Wat maken de Schriften ons duidelijk over Gods relatie met geheel Israël ook in de afgelopen eeuwen? Hoe verhoudt dit zich tot Gods relatie tot het 'Lichaam van de Messias' met daarin Jood en niet-Jood? Wat heeft dit voor invloed op ons denken over 'de kerk'? Wat is de eschatologische verwachting van Tenach en hoe verhoudt dit zich tot wat het NT openbaart over de komst en wederkomst van Messias Jezus? In welke mate heeft onze traditionele weergave van het canonieke verhaal bijgedragen aan de verdieping van de kloof tussen Israël (de synagoge) en de kerk? We zullen moeten leren om in alle vormen van prediking en onderwijs binnen de christelijke geloofsgemeenschap niet opnieuw terug te vallen in verhaalstructuren of verwoordingen die niet in lijn zijn met het geheel van Gods openbaring. We zullen de Messias dieper moeten 'leren' om Zijn verschijning te leren verstaan als plaatsvindend binnen de bedding van heel Tenach. De Messias leren biedt zo een Bijbelse theologie vanuit een 'post-vervangstheologische' insteek.

4. Tot slot: wat hoopt u te bereiken met *De Messias leren*?

Het is mijn verlangen om de gehele christelijke geloofsgemeenschap te dienen met een schets van een weergave van Gods grote verhaal waarin tot in de kleinste structuren elke vorm van vervangingsdenken is verwijderd. Mijn boek maakt daarmee deel uit van een brede beweging van post-supersessionistische theologie. (Bezoek eens: www.spostst.org). Ik ben dankbaar dat het zowel in ons eigen land als internationaal door theologen en niet-theologen opgepakt wordt en bijdraagt aan een proces van herbezinning. In een begeleidend woord bij het verschijnen van de tweede druk schreef ik:

“De Messias leren is een boek over de zegen van God, waarmee Hij de wereld heeft gezegend en nog steeds wil zegenen vanuit het midden van Zijn volk Israël. En dus is het ook een boek over de Messias, die – zo is de overtuiging van Zijn volgelingen – het hoogtepunt en de belichaming is van die zegen.

Tegelijk is het ook een boek over blindheid. Over onze gemeenschappelijke christelijke blindheid. Ook al zal Gods trouw en wil om te zegenen overwinnen, toch sluit Zijn trouw blindheid van onze kant niet uit. Zijn zegen en onze blindheid zijn soms verweven geweest met elkaar. Na de verschijning van het boek in september 2015 werd duidelijk dat een brede lezerskring – vanuit alle delen van de christelijke geloofsgemeenschap – zich door deze twee aspecten van het boek heeft laten raken en uitdagen.

In 2018 verscheen de Engelse editie, met als titel: Learning Messiah. Ook die editie wil de wereldwijde christelijke geloofsgemeenschap dienen. Christenen van welke denominatie of geestelijke kleur ook worden uitgenodigd om mee in de spiegel te kijken en te reageren op wat we daarin zien.

Maar als ook mijn Joodse vrienden of andere Joodse lezers dit boek mogelijk lezen, dan beschouw ik dat in de eerste plaats – gezien tegen de achtergrond van de uiterst pijnlijke geschiedenis van Joods-christelijke relaties – als een eer en als teken van een nieuw, groeiend onderling vertrouwen. Ik nodig hen dan uit om zichzelf te zien als 'meelezers' over mijn (en onze collectieve) christelijke schouder, om op die manier te zien hoe aan onze christelijke kant een diepgaande herbezinning plaats vindt.

Al is het boek dus in de eerste plaats geschreven voor een christelijk lezerspubliek, toch hoop ik ook dat het zal bijdragen aan een groei en verdieping van de ontmoeting met het Jodendom en Gods volk Israël als geheel.

De beide websites www.messiasleren.nl en www.learningmessiah.com laten zien hoe dit boek deel uitmaakt van een bezinning die wereldwijd plaats vindt.”